

BEROEPSKWALIFICATIEDOSSIER

Teler van tafeldruiven - serrist

1. Globaal

1.1 TITEL

Teler van tafeldruiven - serrist

Deze benaming wordt niet gebruikt in de Competent-fiche A140501 Boomkweker (m/v). Deze fiche gebruikt de algemene term van 'Fruitkweker'. De fiche A1400101 Medewerker in de fruitteelt (m/v) gebruikt de titel 'Druivenplukker' wat dan weer maar op een deel van de beroepsactiviteiten duidt.

De sector zelf opteert voor de benaming 'Teler van tafeldruiven-serrist (m/v)' die algemeen gekend is in de sector zelf.

1.2 DEFINITIE

Het telen van tafeldruiven volgens de geldende regels van voedselveiligheid en hygiëne, teneinde mooie kwaliteitsvolle druiventrossen aan de eindgebruiker te kunnen aanbieden en commercialiseren.

1.3 SECTOREN

- Land- en tuinbouw, bosbouw en zeevisserij (PC145 Tuinbouwbedrijf)

1.4 BETROKKEN (ARBEIDSMARKT)ACTOREN

Hoofdindieners

Boerenbond

De Sterredruif

Unie der Serristen

Mede-indieners

Belgische Wijnbouwers v.z.w.

Domaine Mas den Founs

VDAB-Studiedienst

1.5 REFERENTIEKADER

Gehanteerde referentiekaders

- Competent-fiche (SERV): A140501 Boomkweker (m/v), 3 januari 2013

Relatie tot het referentiekader

Uit de Competent-fiche A140501 Boomkweker (m/v) werden alle basisactiviteiten geselecteerd en aangepast aan de werkomgeving van de teler van tafeldruiven-serrist. Waar de informatie in de Competent-fiche onvoldoende bleek werd deze aangevuld met informatie van de betrokken arbeidsmarktactoren.

2. Activiteiten

2.1 OPSOMMING COMPETENTIES

Basisactiviteiten

- Bereidt het materiaal voor (A140501 Id12496-c)
 - Controleert en past het materiaal aan voor gebruik
 - Houdt zich aan de planning
 - Houdt zich aan de gezondheids- en veiligheidsvoorschriften
- Bepaalt de plaats voor de opbouw van de serre(s) (co 00357)
 - Controleert de planning
 - Bepaalt de oriëntatie en de ligging van de serre(s) (inval zonlicht,...)
 - Houdt zich aan de planning
- Stelt de opdracht en de plaats van de aanplant vast op basis van de planning (A140501 Id12496-c)
 - Controleert de planning
 - Voorziet (gecertificeerd) plantmateriaal

- Voorziet materieel voor de uitvoering van de opdracht
 - Bepaalt de plaats van de aanplant van de druivelaars
 - Houdt zich aan de planning
 - Volgt de conditie van de bodem op (visueel, staalname,...)
- Plant de druivelaars (rooien, enten, opbinden,...) na voorbereiding van de gronden (A140501 Id7548-c)
 - Gebruikt landbouwmachines
 - Volgt de conditie van de bodem op (visueel, staalname,...)
 - Houdt zich aan de voorschriften voor het planten van de gewassen (positie, diepte, tijdstip, weersomstandigheden,...)
 - Voorziet gecertificeerd plantmateriaal in geval van beschermde oorsprongsbenaming (BOB)
 - Selecteert en installeert steunmateriaal
 - Bevestigt struiken aan steunmateriaal
 - Leidt de ranken van de druivelaar op als een kandelaar met twee of drie gesteltakken
 - Plaatst serremateriaal en de irrigatie-uitrustingen (A140501 Id14471-c)
 - Voorziet de grondstoffen en materiaal voor de uitvoering van de opdracht (leidingen,...)
 - Controleer en past het materieel aan voor het gebruik
 - Spant steundraden voor bevestiging van de jonge scheuten
 - Onderhoudt en verzorgt de vruchten op de druivelaar door te snoeien en overtollige ranken en bladeren weg te snijden (A140501 Id26171-c/7706-c)
 - Gebruikt snoeigereedschappen (snoeischaar, kettingzaag)
 - Snoeit de takken op 2 ogen
 - Pluist of knipt de concurrerende ranken weg
 - Ontdubbelt de nieuwe scheuten
 - Verwijdert de slaapogen
 - Ontdubbelt de nieuwe scheuten (co 00358)
 - Laat één scheut staan per spoor
 - Kiest hiervoor de best geplaatste scheut met het mooiste fruit uit
 - Leidt de tak verder
 - Bindt de nieuwe scheuten aan (co 00359)
 - Controleert en past het materiaal aan voor gebruik
 - Bindt de scheuten van 60 à 80 cm lengt aan op steunmateriaal
 - Haalt alle okselscheuten weg om mooi fruit te bekomen
 - Haalt de top van de scheut weg
 - Verwarmt de serres (co 00360)
 - Verwarmt de serres afzonderlijk om de oogst te spreiden
 - Maakt een planning op voor de volgorde van verwarming van de serres
 - Houdt zich aan de planning
 - Bewaakt de temperatuur van minimum 18°C
 - Stelt de temperatuur bij waar nodig
 - Korrelt de trossen uit (co 00361)

- Verwijdert de overtollige, kleine en middelmatige blijvende druiven
 - Verwijdert de verdroogde bloemetjes met perslucht
 - Gebruikt aangepaste scharen
 - Controleert en past het materieel aan voor gebruik
 - Brengt zo weinig mogelijk schade toe aan de tros
 - Laat de druiventrossen dikken
- Houdt toezicht op de ontwikkeling van de vruchten, dient voedingsstoffen aan de druivelaars toe en gebruikt fytosanitaire producten preventief (voornamelijk spuitzwavel) en in geval van afwijkingen (A140501 Id17718-c)
 - Gebruikt gewasbeschermingsmiddelen volgens de voorschriften
 - Past biologische gewasbeschermingstechnieken toe (vangplaten, feromoonvallen, natuurlijke vijanden, ...)
 - Beschermt gewassen tegen het klimaat (folie aanbrengen, serre inwitten, ...)
 - Stelt de aanwezigheid van ziektes en plagen vast
 - Herkent schimmels
 - Stelt de aanwezigheid van schadelijke diersoorten vast (A140101 Id14268-c)
 - Herkent ongedierte of sporen van ongedierte
 - Stelt de aard en de omvang van beschadigingen vast (A140101 Id14268-c)
 - Houdt een register bij volgens de richtlijnen
 - Reageert gepast
 - Voert zintuiglijke controletests uit van de rijpheid van de vruchten (A140501 Id20324-c)
 - Volgt het kleuringsproces op
 - Herkent het moment waarop druiven voldoende geblankt zijn
 - Weet wanneer vruchten geoogst kunnen worden (A140501 Id17137-c)
 - Gebruikt een refractometer
 - Interpreteert metingen
 - Oogst vruchten (A140501 Id17137-c)
 - Gebruikt landbouwgereedschap
 - Stemt de oogstmethode en het materieel af op de druivenpluk
 - Herkent rijpe druiven
 - Brengt zo weinig mogelijk schade toe aan de oogst zelf
 - Voert preventief of correctief basisonderhoud en ijking van machines of uitrustingen uit (A140501 Id18027-c)
 - Controleert de werking van de machines of uitrustingen (irrigatiesysteem, ...)
 - Merkt afwijkingen, storingen of de nood aan preventief onderhoud op
 - Houdt zich aan het onderhoudsplan en -richtlijnen
 - Stemt de techniek en het materieel af op de opdracht (reinigen, smeren, onderdelen vervangen, ...)
 - Meldt problemen aan de technicus of verantwoordelijke
 - Verpakt de druiven (A140501 Id21215-c)

- Maakt de producten visueel aantrekkelijk (bladeren verwijderen, kapotte vruchten verwijderen, ...)
 - Sorteert de producten volgens de vraag van de klant en/of de afzetmarkt (kwaliteit, grootte, dikte, kleur, ...)
 - Pakt de producten manueel in
 - Weegt de producten
 - Maakt de producten verkoopklaar
 - Werkt voedselveilig en hygiënisch
- Bereidt bestellingen voor (A140101 Id18787-c)
 - Maakt de producten klaar voor transport
 - Voorziet de pakketten van een label
 - Past ergonomische hef- en tiltechnieken toe
- Commercialiseert de tafeldruiven (A140501 Id18596-c, A141301 Id19964-c)
 - Gebruikt kantoorsoftware
 - Past commerciële technieken toe
 - Gaat de behoefte aan producten na volgens de afzet
 - Stelt producten volgens bepaalde thema's en verkoopdoelstellingen ten toon
 - Verkoopt de tafeldruiven
 - Benadrukt de kwaliteit van het eigen aanbod
 - Stelt vragen over de wens van de klant
 - Geeft informatie over het keuzeaanbod en de kenmerken van de producten
 - Informeert de klant over prijzen en verkrijgbaarheid van de producten
 - Neemt deel aan evenementen
 - Voert acties, reclamecampagnes,...
 - Maakt een selectie van klanten uit het klantenbestand, via internet, kranten,...
 - Contacteert mogelijke klanten rechtstreeks of via mailing
 - Volgt bestaande klanten op (klantentevredenheid, behoefte aan bijkomende dienstverlening,...)
- Coördineert de activiteiten van een team (A140501 Id18000-c)
 - Verleent hulp en advies bij problemen
 - Stemt de planning af op de vaardigheden van de medewerkers
 - Stemt de planning af op de duur en volgorde van de opdrachten
 - Organiseert teamvergaderingen
 - Ziet toe op de uitvoering van de opdrachten
 - Ziet erop toe dat de veiligheids- en milieuvoorschriften worden gerespecteerd
 - Bespreekt de uitvoering van de opdrachten met de medewerkers
 - Luistert naar vragen, voorstellen of problemen van medewerkers
 - Grijpt in bij verkeerd werk of gedrag van de medewerkers

2.2 DESCRIPTORELEMENTEN

Kennis

- Basiskennis van agronomie*
- Basiskennis van algemene mechanica
- Basiskennis van marketing
- Basiskennis van boekhoudkundig en administratief beheer
- Basiskennis van de betrokken landbouwwetgeving

- Kennis van hygiëne- en veiligheidsvoorschriften voor voedingsmiddelen – Hazard Analysis Critical Control Point (HACCP)
- Kennis van cultiveringstechnieken
- Kennis van druivenranken
- Kennis van snoeitechnieken van druivenranken
- Kennis van fytosanitaire producten*: hun werking op de plant en de neveneffecten op de natuur
- Kennis van technieken voor het gebruik van fytosanitaire producten
- Kennis van specifieke kenmerken van dier- en plantparasieten
- Kennis van kwaliteitsnormen
- Kennis van druivenvariëteiten
- Kennis van voorschriften van het BOB (Beschermd Oorsprongsbenaming)
- Kennis van commerciële distributiecircuits
- Kennis van technieken voor het leiden van een team
- Kennis van ergonomische hef- en tiltechnieken

*Landbouwkunde of agronomie is een breed multidisciplinair gebied dat natuurlijke, economische en sociale wetenschappen omvat die in de landbouw worden gebruikt

*Fytosanitaire producten: Planten, bloemen, groenten en fruit

Cognitieve vaardigheden

- Het kunnen bepalen van de plaats, de oriëntatie en de opbouw van de serre(s)
- Het kunnen selecteren van serremateriaal
- Het kunnen gebruiken van gewasbeschermingsmiddelen
- Het kunnen opmaken en controleren van de planning
- Het kunnen opvolgen van de planning
- Het kunnen opmaken en opvolgen van een planning voor de verwarming van de serres en de spreiding van de oogst
- Het kunnen bewaken van de temperatuur in de serres
- Het kunnen toepassen van gezondheids- en veiligheids- en hygiënerichtlijnen
- Het kunnen voorzien in geschikt materieel en plantmaterieel voor de uitvoering van de opdracht
- Het kunnen voorzien van gecertificeerd plantmateriaal in geval van Beschermd Oorsprongsbenaming
- Het kunnen opvolgen van de conditie van de bodem visueel en via staalnames
- Het kunnen toepassen van de voorschriften voor het planten van de gewassen
- Het kunnen gebruiken van bodemherbiciden volgens de voorschriften
- Het kunnen opmerken van afwijkingen, storingen of nood aan preventief onderhoud bij machines en uitrustingen
- Het kunnen afstemmen van techniek en materieel op de opdracht
- Het kunnen kiezen van de druivensoorten (Leopold III, Canon Hall, Baidor,...)
- Het kunnen uitvoeren en interpreteren van metingen met de refractometer*

- Het kunnen promoten van producten
- Het kunnen contacteren en informeren van klanten (prijs, druivensoort, ...)
- Het kunnen gebruiken van software
- Het kunnen contacteren van (potentiële) klanten
- Het kunnen plannen van de werkzaamheden van het team
- Het kunnen ingrijpen bij verkeerde handelingen of gedrag van medewerkers
- Het kunnen voedselveilig- en hygiënisch werken

*Refractometer : toestel waarmee men het suikergehalte (percentage) kan bepalen

Probleemoplossende vaardigheden

- Het kunnen bepalen van het geschikte druivenras
- Het kunnen bepalen van de planning voor verwarming, in functie van de oogst
- Het kunnen ingrijpen bij wisselende weersomstandigheden
- Het kunnen vaststellen wanneer er moet bemest worden
- Het kunnen vaststellen wanneer er moet gesproeid worden tegen schadelijke insecten
- Het kunnen bepalen van de weg te snoeien delen van de druivenrank
- Het kunnen bepalen van het geschikte oogstmoment

Motorische vaardigheden

- Het kunnen bouwen van serres
- Het kunnen gebruiken van landbouwmachines
- Het kunnen afstemmen van techniek en materieel op de opdracht (nivelleren, ploegen, bemesten, snoeien,...)
- Het kunnen verwarmen van de serres
- Het kunnen installeren van steunmateriaal voor de druivenranken
- Het kunnen planten, rooien en opbinden van druivelaars
- Het kunnen weghalen van de toppen van de scheuten
- Het kunnen weghalen van de okselscheuten
- Het kunnen opleiden van de ranken in de vorm van een kandelaar
- Het kunnen ontdubbelen van de nieuwe scheuten
- Het kunnen verwijderen van slaapogen
- Het kunnen uitkorrelen van de trossen
- Het kunnen verwijderen van de verdroogde bloemetjes met perslucht
- Het kunnen gebruiken van snoeigereedschappen
- Het kunnen snoeien op 2 ogen van takken en knippen van concurrerende takken
- Het kunnen beschermen van de gewassen tegen het klimaat (folie aanbrengen, serre inwitten,...)
- Het kunnen hanteren van een refractometer
- Het kunnen oogsten van de druiven
- Het kunnen controleren van de werking van de machines en uitrustingen (irrigatiesystemen,)
- Het kunnen toepassen van hef- en tiltechnieken

Omgevingscontext

- Het beroep wordt uitgeoefend in bedrijven die tafeldruiven telen
- Het beroep wordt uitgeoefend in serres: het werk vindt plaats in vochtige warme omstandigheden, afgewisseld met zeer koude temperaturen in de winter (bij niet verwarmde serres)
- De beroepsbeoefenaar is afhankelijk van klimatologische factoren: zij oefenen hun invloed uit op het welslagen van de oogst en de kwaliteit van het eindproduct (zon, warmte, vorst, ...). De teler van tafeldruiven-serrist moet hierop flexibel kunnen inspelen.
- De activiteit varieert naar gelang de grootte van het bedrijf.
- Tijdens bepaalde periodes op het jaar wordt er gewerkt onder een zekere tijdsdruk, bijvoorbeeld het binnen halen van de oogst. De teler van tafeldruiven-serrist zal dan in die bepaalde perioden ook tijdens de weekends en op zon- en feestdagen moeten werken. Het beroep kent seizoenpieken.
- Het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen (bv. sproeimasker) is aangewezen in deze omgeving
- De teler van tafeldruiven-serrist moet omgaan met een verscheidenheid aan machines en gereedschap
- Het op de markt brengen van het product kan verplaatsingen met zich mee brengen (markten, winkels, ...). Het op de markt brengen van de druiven is echter wel seizoensgebonden.
- Het werk kan het hanteren van lasten en langdurig rechtstaan met zich meebrengen.

Handelingscontext

- Het beroep kan uitgeoefend worden in teamverband
- De beroepsuitoefening gebeurt in zeer hoge mate manueel
- De teler van tafeldruiven-serrist moet permanent aandacht hebben voor het naleven van een waaier aan reglementeringen inzake kwaliteit, veiligheid, milieu, welzijn, gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen en BOB indien van toepassing
- De teler van tafeldruiven-serrist heeft aandacht voor het correct hanteren van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen
- Het permanent naleven van voedsel- en hygiëne voorschriften is cruciaal
- De teler van tafeldruiven-serrist is afhankelijk van de kwaliteit en de hoeveelheid van de oogst. Deze bepalen een flexibele markt. De beroepsbeoefenaar moet hier kunnen op inspelen
- Hij moet ook aandacht hebben voor het opvolgen van de concurrentie
- De teler van tafeldruiven-serrist moet zijn verkoopaanbod afstellen op de wensen van de klant en moet contactvaardig zijn
- De teler van tafeldruiven-serrist komt in contact met klanten en leveranciers
- De opvolging van de groei en ontwikkeling van de tafeldruiven vereist bijzondere aandacht en concentratie in het belang van de kwaliteit van het eindproduct
- Voorzichtige omgang met de tafeldruiven is noodzakelijk
- Het vraagt een permanente opvolging van alle gegevens met betrekking tot het product
- Het vraagt permanente opvolging van het register met betrekking tot de gewasbeschermingsmiddelen
- De beroepsbeoefenaar moet efficiënt kunnen handelen in kritische situaties en bij productafwijkingen

- De teler van de tafeldruiven-serrist is zich bewust van de impact van zijn handelingen op de kwaliteit van het eindproduct
- Hij moet in alle omstandigheden kwaliteitsvol en klantgericht handelen
- De teler van tafeldruiven-serrist werkt in een omgeving waar meerdere zaken moeten opgevolgd en op elkaar afgestemd worden: verwarmen, bemesten, snoeien, oogsten, verpakken, marketing en opvolgen van personeel,

Autonomie

Is zelfstandig in

- het managen van serres met betrekking tot opbouw en verwarming, het opvolgen van het groeiproces van de druiven, het op de markt brengen van het product en het plannen van de activiteiten van het team

Is gebonden aan

- regelgeving in verband met gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen, sproeistoffen, gecertificeerd plantmaterieel voor BOB, HACCP-normen, economische zaken (o.m. oorsprongsbenaming), ruimtelijke ordening, milieu

Doet beroep op

- seizoenarbeiders voor het uitkorrelen van de druiven

Verantwoordelijkheid

- Een uitgewerkte planning voor de werkzaamheden
- Een uitgewerkte planning voor de verwarming van de serres en de fases van de oogst
- Opbouw en oriëntatie van de serres
- Aangebracht serremateriaal en irrigatie-uitrustingen
- Optimale conditie van de gronden
- Staalnames van de conditie van de bodem
- Gecertificeerd plantmateriaal in geval van BOB
- Vereiste omgevingstemperatuur in de serres
- Correcte aanplanting en snoeien van druivenranken
- Opgeleide scheuten
- Ontdubbelde nieuwe scheuten
- Verwijderde slaapogen
- Uitgekorrelde druiventrossen
- Gedikte druiventrossen
- Opgevolgd kleuringsproces
- Opgevolgde ontwikkeling van druiven en oogst
- Tijdig toegevoegde voedingsstoffen
- Vernietiging van schadelijke diersoorten
- Gepaste reacties bij vaststelling van ziektes en schimmels
- Correct gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen
- Opgevolgde kwaliteit van druiven
- Gecontroleerde en eventueel bijgestuurde omgevingstemperatuur
- Onderhouden machines en uitrustingen
- Toegepaste gezondheids- en veiligheidsrichtlijnen

- Hygiënisch gereinigd materieel en ruimtes
- Promotie van producten
- Goed geïnformeerde klanten
- Opgevolgde en verrekende bestellingen

2.3 ATTESTEN

Wettelijke attesten

Geen vereisten.

Vereiste attesten

- Een medisch attest om te mogen werken in de voedingssector indien de teler van tafeldruiven-serrist verkoopt op markten
- Een FYTO-licentie (Type 2) vanaf 2015
(FYTO-licentie : systeem van certificaten voor het professioneel gebruiken, distribueren en het geven van voorlichting met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen volgens de EU-richtlijn. In het totaal zullen er 5 verschillende types van FYTO-licenties bestaan. Ze zullen vanaf 31 augustus 2015 verplicht zijn.)
- Indien uitbating: Alle wettelijk bepaalde vergunningen met betrekking tot de uitbating van een tuinbouwbedrijf

Instapvoorwaarden

Geen vereisten.

3. Arbeidsmarktrelevantie / maatschappelijke relevantie

3.1 ARBEIDSMARKTRELEVANTIE

Tewerkstelling

Het beroep van teler van tafeldruiven-serrist wordt niet al dusdanig opgenomen in de beroepenlijst van de VDAB, doch het wordt vertegenwoordigd in een veel generiekere cluster van aanverwante beroepen. Dit maakt dat we geen exacte cijfers kunnen weergeven voor dit onderdeel, maar dat we ons baseren op de informatie die we via de sector zelf verkrijgen.

De telers van tafeldruiven-serristen vinden we voornamelijk terug in Vlaams-Brabant, in de gemeenten Overijse, Hoeilaart, Huldenberg en Tervuren. Oorspronkelijk was de tafeldruif in Europa een product voor adellijke tafels. Vanaf 1865 kwam daar in Vlaanderen (Hoeilaart) verandering in en werden er tafeldruiven geteeld voor de Brusselse markt. De luxueuze tafeldruif werd enorm populair. Het aantal druiventelers groeide explosief in deze regio en bereikte haar hoogtepunt in 1961: de streek telde toen bijna 35.000 serres. Hoeilaart en Overijse kregen de naam van "glazen dorpen". In 1962 kwam de Euromarkt tot stand en goedkope druiven uit zuidere landen stroomden ons land

binnen. De verkoop daalde. In de jaren 70 waren er in de druivenstreek nog 25.817 serres en 3.227 druiventelers. De oliecrisis bracht echter de leefbaarheid van de bedrijven in gevaar en heel wat serristen moesten de deuren sluiten.

Momenteel zijn er in de hele druivenstreek nog een dertigtal beroepsdruiventelers. Daarnaast zijn er nog heel wat telers in bijberoep (vaak ex-beroepstellers-serristen) en amateurtelers. Over deze groep hebben we echter heel weinig gegevens, gezien deze nergens geregistreerd worden. Ook nu nog spelen de hoge energieprijzen parten en is de concurrentie met de ingevoerde druiven zeer groot. De jonge generatie van telers van tafeldruiven heeft geïnvesteerd in moderne serres die klimaat- en computergestuurd zijn met een aangepast verwarmingssysteem.

Sedert 1 juli 2008 kreeg de Vlaams-Brabantse tafeldruif Europese erkenning met de Beschermd Oorsprongsbenaming (BOB). BOB wordt toegekend aan exclusieve producten waarvan de productie, verwerking en bereiding plaatsvinden binnen een welbepaald geografisch gebied en volgens een erkende en gecontroleerde werkwijze. De Vlaams-Brabantse tafeldruif staat dus garant voor traditionele druivenrassen, geteeld in de Druivenstreek in verwarmde serres. Enkel de beste kwaliteitsrassen komen in aanmerking voor de Beschermd Oorsprongsbenaming. Bij de blauwe druiven zijn dat de Royal, Ribier, Leopold III, Frankenthal en Colman. Voor de witte druiven gaat het om Muscat, Canon Hall, Baidor

Vacatures

Voor dit beroep bestaan er geen vacatures : telers van tafeldruiven-serristen zijn zelfstandigen in hoofdberoep of bijberoep. Bedrijven worden overgelaten. De telers van tafeldruiven-serristen werken wel met medewerkers en seizoenarbeiders.

4. Samenhang

Het beroep van teler van tafeldruiven-serrist is in zekere mate vergelijkbaar met de beroepsuitoefening van de wijnbouwer, met uitzondering van het vinificatieproces. De teler van tafeldruiven-serrist verwerkt zijn oogst niet tot een nieuw voedingsproduct, maar brengt deze onmiddellijk in het commerciële circuit.

De medewerker-wijnbouwer ondersteunt de wijnbouwer in vele taken, maar werkt steeds in opdracht en heeft minder verantwoordelijkheden.

De oenoloog specialiseert zich in een deel van het takenpakket van de wijnbouwer, namelijk het vinificatieproces. Hierin is hij expert en kan hij de wijnbouwer ondersteunen of adviseren.

Verticale samenhang	Horizontale samenhang	
Wijnbouwer		
	Oenoloog	
		Teler van tafeldruiven-serrist
Medewerker-wijnbouwer		

5. Updates

Duurzaam	Relatief duurzaam	Beperkt duurzaam
☐	☒	☐

Het beroep van “teler van tafeldruiven-serrist” is relatief duurzaam, gezien de verwachting dat de activiteiten niet/weinig gaan wijzigen in de toekomst. Het beroep zal steeds hetzelfde blijven, er kunnen alleen technologische wijzigingen verwacht worden in machines, materieel en de bouw van de serres, maar dit zal geen invloed uitoefenen op de hierboven beschreven competenties.